

ՏԱԽԻԼԻՅԷ

Խոտորէճէ էսասի իսլահաթար բը-
լանընր մէվգըրի իճրանէ վաղ իյէմէ-
րին Սատրազամ Սահմուտ բաշա հազ-
րէթլէրինին իպրազ իյէտիկի դայրէթ
ու սէպաթ, կէնէն հաֆթա զարֆընտա
տարս քէսպի զսաֆի իյէմէմիշ վէ էլտէ
իտիլէն մուհասէնաթ, եէնիտէն զա-
յէթ իտէնուտ օլունաճազ սուրէթտէ
օլունշ տուր, Էկէր ալէամէթլէր պիզի
ալտաթմամազտա իտէլէր, միւ շարիլէ, իճ
հազրէթլէրի, քէնտի սէլէֆինին իս-
թիմալ իյէմէնէ նէ իյիտիլի վէ իճ-
թիմալ տըր նէ տափի տըզուսի պու-
լանին շ օլունտըղը պիրգուվէթի միւ-
մէ, իյէթ իլէ (քնտորթիւն) մէմալիքին
մախսուս իճթիտաճլարընը կէօրէճէ-
թ տիր:

Պապը ալի Գարաթէնիզ վուգասը
սիպէպինտէն, պիր չօգ վաղըթ խտրի-
ճի սուլ ռա սալահա մալիք օլաճաղըն-
տան, Սահմուտ բաշա հազրէթլէրի,
դայէթ ագըլլըզլա քէնտի լծէթմիլ
նազարը տիգգաթլարընը, տախիլի իշ-
լէր իւզէրինէ չէվիլմէթ ու տիր, միւ-
շարիլէ, իճ հազրէթլէրի պու սլապտէ,
էվլէթի մէմուրիէթլէրի հէնկիտաթն.
սա դայէթլէ լծէթիւպէքեար օլունշ
օլունգլարընտան, սատրազամլըզ մէս-
նէտի ալիսինէ կէնէնիտէն պէրու միւ-
րուր իյէմիշ օլան պիր գաշ հաֆթա
զարֆընտա, էսասի իսլահաթ ճիհէ-
թիլլէ, Ալի բաշա հազրէթլէրինին պիր
չօգ սէնէտէ իճրա իյէմիշ օլունտու իս-
լահաթլարտան գիտատէ իշ կէօրմիւշ
օլունտուտու իգրար իլծմէթ հազգա-
նիկէթ իգթիլազարնտան տըր Սահմուտ
բաշա հազրէթլէրինին նապ իյէտիկի
մէմուրիտէն պազլարընըն նապինի
լծահսին իլծմէթի, հալէա տա իլծ-
մէթիլ, ֆազաթ, նապ օլունտան մէ-
մուրիտէն Էրէթիլիսին տաղրու վէ
էհիլը քիմէնէթլէրտէն իպարէթ օլ-
տուգլարընը վէ մէրգուտան մէմուր-
լար սաեթսինտէ կէրէթ իսթանպօլտա
վէ կէրէթ էեպլէթլէրտէ հիւքիւմէթ
իլլէրինին սըրտընա կիրէճէկիտէ
սէթի իտէմէթիլ, վուգու պուլն իս-
լահաթլար իլէրուսի իլին սէթի տիր,
չէօյլէ քի իճրա օլունապիլի պիր լծա-
գըմ իսլահաթլար բըլանը լծէթիլ օ-
լունտու օլունպ, գըրմա չիմտիտէն
մէվգըրի իճրանէ վաղ օլունտու տուր
Ահվալը մալլէ, հիւքիւմէթին պաշ-
լըմա միւշթիլի օլունտուտան, Սահ-
մուտ բաշա հազրէթլէրինին իլը իշի,
մալլէնին ահվալին իսլահ իլծմէթիլ-
տէն իպարէթ օլունտու տուր վէ վարի-
տալը պիրտէն պիրտէ արթըրաթ ա-
շըղը գաբամաեա չալընաթ ֆայիտէ-
սիլ պիր չէյ օլունտուտան, ճէտուր-
լուգալ, մէլտանտա օլան պիրիճիգ
լծտրիգ միւրտաթ վէ պիր չօգ տէ-
ֆա պիլիթ լծալիլէ իյէմիշ օլունտու
մուզ չէյի, եանի, հիւքիւմէթին սայ
քի քեպֆիլի չիւպէլէրինտէ մէսարի-
ֆաթլըն զիտատէսիլէ ազալլըմաթըն
էմի իյէտի, Շուսու տալի սէօյլէնէ-
պիլիլիլ քի Սահմուտ բաշա հազրէթ-
լէրի, զալթը հազրէթլի Շահանէ նէգ-
տիտէ պէօյիլ քի լծէթիլի պուլունտա-
սը սաեթսինտէ, զալթը թաճտարիլէրինէ
էօյլէ սահիլիլիլ պէեան իյէմիշ տիր
քի զալթը Շահանէ իճթիմալ տըր չիմ-
տիլէ գառար էօյլէ սահիլիլիլ իլիլ-
մէմիշ վէ հազրէթլի պէօյլէնէ աշըղ-
տան սալըս սէօյլէմէսինտէն էօյլէ պիր
նէթիճէ հասըլ օլունտու քի կէրէթ
զալթը թաճտարիլէրինէ վէ կէրէթ Սահ-
մուտ բաշա հազրէթլէրինէ չէրէֆ կէ-

թիլմէթտէ տիր, եանի տիմէթ իսթէ-
րիլ քի Սահմուտ բաշա հազրէթլէրի-
նին հազրէթլի հալի զալթը Շահանէ-
նէ պէեան իյէմէթիլ իլէ, զալթը հազ-
րէթլի ֆաթիլիլի տալիլ, ճէպի հիւ-
մաեանլարընա լծալիլ օլունտան մէպ-
լալտան սէնէտէ 250 պիր իլա լծէթ
իլծմիլլէր տիր:

Թօրմախնէ նէգարէթլինին, Պապը
սէրաթըրինին հիւքիւմ լծահթընա
վաղ օլունտաթ իլէ տալիլ օլ գառար
պիր մէպալ իտարէ օլունապիլէնէթ.
պունտանտա մաաաա, էվգաֆ նգալ-
տըրլըմաթ — էվգաֆին իլին Սալլիլ
իլէ Շէյիլիլիլալալալ գառար սէ կէօրէ-
նէթ տիր — Շուրալիլ տէվլէթ ազալա-
րընտան եարընըն ազլ իտիլմէթիլ, վէ
վալլէրէ, չիմտիլիլ ալտըզլարը մաա-
շըն եարընը վիլիլմէթի սաեթսինտէ, 3
միլէօն լիւրտան զիտատէ էգօնօմիա
իճրա իտիլիլ օլաճազ տըր, սէնէնին
աշըղը տալիլ օլ գառար պիր մէպալ
տըր տէյի լծահթին օլունտու, իմտի,
էօյլէ մէմուլ իտէրիլ քի եազընտա,
թիւրքիտէն մալիլիլ լծէթիլիլիլտէ
իլիտիլմէթիլ պիր չէյ եաբամաեա, Լա-
նի հասըլթ իլէ մէսարիլ գաբամաթը
օլունտուտան պիրիլիլիլ պիր պիւտէ
նէլլինէ մուվաֆիթազ օլաճաղըզ տըր.
էկէր պունա մուվաֆիթազ օլունտու
պիւթիլին Էվրօպա, Սահմուտ բաշա
հազրէթլէրինին, սատրազամլըզ մէ-
մուրիտէն լիտաթալթը քիտիլիլիլ
պուլունտաթըն իսպաթ իլլէմիշ օլուն-
տուտու գապուլ իտէնէթ տիր: Պա-
գաթ, մալիլմէթ իսլահաթ, հէր նէ
գառար մէմալիլին էն զիտատէ պէ-
ճիտ իճթիտաթ իսթ տէ, էն պիւլիլ քի
իճթիտաթ տալիլ տէյիլ տիր:

Մէմալիլիլ, հէր նէվիլ լծէթաա-
տիլ մէ իլը շարթ օլունտու իւզրէ, պիր
լծաթըմ Գալլիլիլ միւհթաթիլիլիլ
վալի տըր, սէօյլէնիլիլ նէգարէն,
էնին սատրազամ հազրէթլէրի, պու-
նու պիր էյիճէ անլալիլ տըր, Պիւնէն
ալէ, իճ, միւշարիլլէ, հազրէթլէրի, գա-
յէթ տիգգաթալ Պապը Սահմաթա
վիսա հազրէթլէրիլ լծարաֆընտան լծէթ
լծիլ օլունտու հալտէ պու
կիւնքի կիւն տաալիլ նէգարէթիլ գու-
եաաթլընտա սազլանիլ օլան միւհա-
թէմէնէ իսլահաթ բըլանընը մէլտանա
շըգալիլիլ վէ սէօյլէնիլիլ նէգա-
րէն, լծէթիլ սուրէթտէ վէ եալտա
շուրալիլ տէվլէթէն էնին իլալիլ օլունտան
էհիլ գապիլիլիլ ազալարըն կէօնթէ-
րէպիլիլիլ լծտիլալթա գապուլ
օլունտան իլին մէգըրի բըլանըն Շու-
րալիլ տէվլէթէն լծաթալ լծմէթ նիկէ-
թիլտէ պուլունտաթ տըր:

Մէգըրի լծէթալիլ, չիմտիլիլ զիւր-
իլիլիլ հէնկիտաթնտա, թիւրքիտա
իլծիլիլ օլունտու օլան լծէթալիլիլ-
լին էն միւշթիլիլ վէ էն միւհթիլ օլա-
ճազ տըր: Պիր լծաթըմ սօֆու քիմէս-
նէլլէր վէ էօթէտէն պէրու պազը օլան
պիր լծաթըմ իտարէնէ Ֆէնա ուսուլ
ու աաթլէր, մէգըրի լծէթալիլ գաբ-
շը չըգաճաթլար, ֆաթաթ լծէթալիլ
մէգըրի, էկէր տօղըրուգլա մէվգը-
լի իճրալէ վաղ օլունտաթ օլունտու
տալիլտէ մէմալիլիլ զալիլիլալմէ վէ
իտարիտէ տալիլ գըրէթիլ օլունտա իս-
լէ կէթիլիլ սուլիլ ալլէ ու հարէթթիլ-
լէրին օնտա տօգուգլունու քէօթիլիլ
գօրաթաճաթ տըր:

Պունտու իլէ ահտանէլլէրին տալիլ
արթըգ եէրի գալաաաաաա տըր. պու-
սուրէթլէ թիւրքիլ, լծէթալիլիլ վէ
զուլալմէ պիր զալաթտան գուրթու-
լաճաթ տըր, էօյլէ պիր զալալթ քի,
էկէր մէմալիլիլ մահթէմէ տէնիլլէ

նէ շահան եէրիլ մահթէմէլէր պուլուն-
տա իտիլ, պիր սաալթ պիլէ սարիհէ չը-
գաճաթ իտիլ, էկէր Սահմուտ բաշա
հազրէթլէրի, պէօյլէ պիր իսլահաթ իճ-
րա լծմէնէ մուվաֆիթազ օլունտու
Լիւսիլիլալ տիլլալ լծարըն իլինտէ
չիւրհէսիլ սուրէթտէ պէօյիլ քի պիր եէր
լծաթաճաթ վէ էվրօպանըն իտարէթ
ու էնիլիլիլիլ իւզէրլէրինէ տալլէթ
իտէնէթլէր տիր: Միւշարիլլէ, իճ հազ-
րէթլէրինին իտարէթիլ տօղըրուտա պու-
նու մէլլէնիլիլ վէ պունու լծանը-
մաթ աաալէթ ու հազգանիլլէթ իգ-
թիլալտան տըր:

(Ալվաթիլ շէրլու)

Թիճարէթ միւսթէշարը Օտան է-
ֆէնտի, ուլէա բայէսինէ լծէթիլ գը-
լընիլ տըր:

— Ենին Սէլանիլ վալիսի իսմալիլ
բաշա հազրէթլէրի, մահէլլիլ մէմու-
րիլիլիլիլ կիլմէթ իւզրէ, տիւնքի
կիւն իսթանպօլտան եալա չըգալըն տըր:

— Իլ պու բաղար կիճէնի, իսթան-
պօլտա վուգու պունան հարէթթիլ արզ
հէնկիտաթնտա, թէֆթուրտաղընտա
տալիլ հարէթթիլ արզ վուգու պուն-
մուշ տուր:

— Մէվլէվիլ տէրիլլէրին չէյիլի
Գուտըթլէթ—Ուլլահ էֆէնտի, 108 չաղըն-
տա օլունտու հալտէ, իլ պու ճուտա
իլլիլիլ կիւնիլ Պէյօլլուտաթ թէթ.
կէտէ վէֆաթ իլլէմիշ տիր:

Միւսթէվէֆայի միւսթիլլէ, իսթանիլ վէ
մէմուրիլիլիլ վէ նէգաթթիլ իլին, կէ-
րէթ էէրիլիլիլ վէ կէրէթ էնէպի-
լէրտէն հիւրմէթ վէ իսպլէթ կէօրիլ
իտիլ, Սէօյլէնիլիլ նէգարէն, միւ-
մալիլիլ չէյիլ, վալիտէն վէֆաթ լծ-
ալիլիլիլ, իսթանպօլտա գալալըն վէ
մէգարտա տիւնաաաա էլլիլ, վէ պու-
նու իլին Գուտըթլէթ—Ուլլահ (լծալիլ
չօճուլու) լծէթիլ օլունտու տուր:

Միւսթէվէֆայի միւսթիլլէ, իսթանիլ վէ
գալիլ իլ պիւնէն իտիլ, չէօյլէթ զա-
յէթլէ իսթիտաթընա իսթան, չէֆ-
ֆաթ վազլիլ իտալընտան գալալար
վէ հիլ պիր տազըգա քէնտի խըթմէ-
թիլիլիլ կէրի գալալ վէ գըշ կիւնիլ-
լիլ իտէ աալա մանիլա եանաաաա պիր
օնտաա վազըթ կէլիլիլ իտիլ, միւսթ-
իլլէ, լծաթ 50 սէնէ Մէվլէվիլիլիլ
չէյիլ օլունտու տուր:

— Թուգուլ ֆիտաթը, 30 փարաթան
30 փարաթա իտիլիլիլ տիր:

— Էվրօպա իլ իսթանպօլ արաթըն-
տա հէր կիւն բօթա իլլէթմէթ իլին,
սապըգ բօթալանէն իլ ալիլէ միւսթ-
լի իսթիլ էֆէնտի լծարաֆընտան լծէթ-
լիլ օլունտու գանուն լաեիլահաթըն
լծէթիլ սուրէթտէ Շուրալիլ Տէվլէթ
լծարաֆընտան լծահսին օլունտուգաա
սօնրա, Ջալթը հազրէթլի Շահանէ լծ-
արաֆընտան տալիլ լծաստիլ պուլուն-
մուշ վէ մէգըրի գանուն լալիլահաթըն
մէվգըրի իճրալի վաղ օլունտաթ իլին
Պապը ալի լծարաֆընտան բօթալա-
նէյիլ ալիլիլ նէգարէթլին Եօլլանիլ
օլունտու Լա թիւրքիլիլ օգուլունտու
տուր:

— Կէնէն հաֆթա, մէմուտաթ ու նէ-
գարէն, Շէպին Գարահիսարը սապըգ
տէր Գրիգորուս պաշտան չըգալըն օլ-
տուգու կէնէ կէլին, հէր նէ գառար,
լալթիլիլիլ լծարաֆընտան, մէր-
գուլունին պուրտաա պուլունտան պիր
իսթանիլիլ լծէթիլ օլունտու իսթ տէ,
մէրգուլունիլ էնին օրաեա տալիլ կի-
տիլ կէլլէթտէ օլունտըն սէօյլէնիլիլ

տէ օլունտըն պիրիլիլիլ, բալթիլիլ-
իսթանիլիլ նազարը տիգգաթլըն տալլէթ
իլլէմիշ իտիլ. հալ պու քի սօնրա-
տան լծահաթ լծալիլիլիլ, վէ լծա-
րաֆընտա մէրգուլունին մէրգուլ խը-
սըմը լծարաֆընտան պիրիլիլիլիլ
կէօրէ, մէգըրիլ հալաաաաաաաաա օլ-
մանրալ պիր սուլի գաննտան իպարէթ
պուլունտու տուր, չէօյլէ քի, մէր-
գուլունին չէյպլիլ—սատաթնտա պու-
լունտապա օլունտու իսթանիլիլ գաբ-
շըսընտա պիր գօլթուգ վէ եալտա
գալըն օլունտուտուտան, վազաա
մէրգուլ սապըգ տէր Գրիգոր կիտիլ,
պիր կիւն մէգըրիլ գալընտա օլուն-
մուշ, վէ քիմ պիլիլիլ նէ էֆթեար ու
նիլլէթտէ պուլունտու իսթ տէ, տալ
կէօրիլլէթլէրէթ կէրիլ տէօնիլիլ տիր,
վէ մէգըրիլ ֆալիլիլ լծարաֆընտան,
էօյլէ պիր ֆէնալըգ պուլունտաթ իլին
պիւլիլ տիգգաթլէ օլունտաթա իլիլ,
վէ գանն իտէրիլ քի մէրգուլ սապըգ
բարաա տալիլ արթըգ իսթիլիլ գալթ
իտէրէթ, վէ լծալիլ կէլլէրէթ,
պաշաա պիր գէվէն իսլահաթ, վէ պէշ
նէֆէր էվլաթըլլա իսթանպօլտա գա-
լաճաթ իմիլ:

— Կէնէն ճիւտա իլլէթիլ իսթանիլ
իսթիլիլտար իլլէթիլ 13 նիւմէրօլու
Շիրէթլիլ իսթիլիլ վարօրունտա կէօ-
րիլիլ պիր ուլլունտուգուլ իլին, իսթ-
իլիլտար էհալիլիլ պէնիլտէ, լաղըմ
կէլլէն մահէլլէ լծալիլիլ իլլէթլէթ իւզ-
րէ պիր մահէլլէ իսթանպօլտա օլ-
տուտու, մէմուլիլ օլունտու տուր:

Թարաֆընտա պիրիլիլիլիլ կէօ-
րէ մէգըրիլ վարօրունտա գառար քէյիլ
նէթիլիլ օլարաթ, իսթիլիլտար էհա-
լիլիլտէն 100 նէֆէր քէսանըն պիր չօլու-
իսթանպօլտա էօթէ պէրու քէնտի իր-
սըմտըր էվլէրինէ տաղըրիլլար, վէ
կիտէնէթ եէրիլիլ պուլունտան 10
նէֆէր քէսան տալիլ կիճէնին տալթ
իլիլիլտէ, Գուրալունու մաղաթտան
սանտալար իլէ իսթիլիլտար կէլիլ-
լէր, վէ կիճէնին տալթ ալթընտա
տալիլ, քէնտի իսթանիլիլ գաբուտու-
տան իլլէրի կիրմիլլէր տիր:

Իսթանպօլ պու գառարը տալիլ, նէ-
տէրէնտէ պիր ուլլունտուգուլ սէ-
պէպիլիլիլ վիլլէթիլ ճէտարէթ իտիլիլ
օլունտըն պիրիլիլիլ քիֆայէթ իտէ-
պիլիլ իտէ տէ, Եարըն պու սլապտէ,
լծալիլիլ մալիլալ վիլլէթիլ տա-
լիլ ֆայիլտէնտէ աաա իտէրիլ:

Ումարըգ քի, եալտա էօյլէ իսթիլ
լիլմէթ իսթիլիլ քի, արթըգ պու տէ-
ֆա, մէգըրիլ մահէլլէր իսթանպօլտա-
լար, Եարընը լիլա գօյալըգլալտան
զիտատէ տալիլ պիր չէյ Եարաթա միւ-
սալաալ իտէնէթլէր տիր:

Ջիւնքի, իճրաթաա չալըմաեա
տա, աճաթ պիր իսթանպօլիլ
իսթու, մահէլլէրին լիլիլալարընը
գըրմաթաա տըր:

— Մարազ վալիլիլ Ապտուլլահ վա-
շա հազրէթլէրի, Եէնի Պէնկաղի վիլա-
յէթիլ վալիլիլ, թէհէրանտաթ սապըգ
սալլաաալթ սէնիլիլ սէֆիլիլ իլիլալ պէյ
հազրէթլէրի ալաթաթ աալիլիլ ազա-
սը, շուրալիլ տէվլէթ պաշ սըր քեա-
լիլ լիլ Սատուլլահ պէյ, տիլալը հիւ-
մանուն պիրիլիլ լծէթմանը, շուրալիլ
տէվլէթ լծէթմանալընտան իլլէթտ-
ալիլ պէյ, մէլլիլ մէգըրիլ պաշ սըր
քեալիլ նապ օլունտու լար տըր:

ԻԼԱՆԸ ՄԱՐԿՈՒՄ

Ղազէթ ալթըն պալաաաաաա պու-

սիսէլէր վէ ան էրին նէթիճէլէրի հագ-
գընտա սահիճ մալիւմալլար վիթէճէթ
տիր :

Պու կիւնքի կիւն սագընալլար, պու
աւտամար պիր չօգ սէնէ իւզէրիմիզէ
ճասուսլուգ իթտիլէր, պիզ իսէ ասլա
տիգգալթ իթմէտիթ . . . Պիգայտլը-
ղըմըզըն մալի պիզէ գաշա օթուրմուշ
օլտուղու մալիւմ տիր :

Պարէմ չիմոթի սագընալլար :

ԲԱՐԱՆԸՆ ԿԵՐՆԻԼԼԻԻ ՄԱՆՁՈՒՄԷՒՅԵԹԻ

Բօմաստան, Բարիսին Տէպա զազէ-
թասընա, աթիտէթի մէթիւպ իրսալ
գըլընմըշ տըր :

«Բարա, պիր սէնէտէն պէրու, վա-
թիգան սէրայընտա մահպուս պուլուն-
մագտա տըր :

«Մէզքիւր գարարըն, նէ կէօնա
պիր թէհասիր թահթընտա գապուլ օ-
լունմուշ պիր գարար օլմասընը պիլէն
եօգ տուր, լաքին զաթը ֆազըլանէլէ-
րինին սըզը տօսթլարը, հէր նէ մագ-
սէտտէ իտիլէր իսէ, մէզքիւր մագսէտ-
լէրի, եէրինէ վարմամըշ տըր :

«Պունլար, մալի եազմաեա վէրիլ-
միշ օլան պիր Բարանըն, խանէսիզ
գալմըշ վէ սէրսէրի (թափառական)
կէզմէթտէ օլմասընը, եիւրէյէ թէ-
հասիր իտիճի մէնզարէսին, տիւնեա-
եա կէօսթէրմէթ արզուսուրտա իտի-
լէր, վէ պու թէտպիլէր իլէ Գաթօ-
լիքլէրին հիտտէթ տուլլուլարընը ա-
եազլանտըրըլար, վէ տիբլոմասինին
հիւսնի թէվէճիւհիլէրին, իլիթիեար
ատէմին իւզէրինէ թահիթը իտէրլէր
տէյի իւմիտ իտէրլէր իտի :

«Տօգուղունմու Պիսուն, քէնտի
քէնտույի սիւրկիւն իթմէթ իսթմէմիշ
օլմասը, աշիթեար պիր չէյ տիր :

«Միւշարիլէյ, քէնտի վազիֆէսի,
քէնտինին, առաքեալլար մէզարը եա-
գընընտա գալմա՞նը թալապ իտէր
տէյի իթիմաստ իթտի, վէ թէթարօեա
մախսուս օլան թէհասիր եիւրիւմտի :

«Հիլ պիր քիմսէ, զաթը ֆազըլա-
նէլէրինին, քէնտի հիւսնի իրզաար իլէ
քէնտի իւզէրինէ վազ իլլէմիշ օլտու-
ղու մահպուսլիեթ կէօսթէրիլինին,
պիւլիւք պիր իշ եէրինէ գօյմատը, վէ
լիւրպա տէվլէթլէրի, քէնտինի գուր-
թարմագ իլին, եէրլէրինտէն պիլէ գը-
մըլտանմըշ տէյիլլէր տիր :

«Մէզքիւր միւտտէթ հէնկեամըն-
տա, իթալիա, էմրի իթիտալ վէ էմրի
պասիթէթ (չափաւորութիւն և խոհե-
մութիւն) իւզըն տալրանտը . իթալիա
Հիւքիւմէթի, Բարա հազրէթլէրինին
հիւրմէթ վէ ըրայէթ էսէրլէրի իլէ
գուշամըշ տըր :

«Իթալիա Հիւքիւմէթի, ֆիւրսիլ չէ-
րիֆ իլէ հիւսնի միւնասէպաթտա եա-
շամագ իլին, հիլ պիր գուսուր պը-
րագմատը :

«Բարանըն իսթիգլալիլէթինին (ան-
կախութիւն), վէ քիլիսէնին սէրպէ-
սիլիլէթինին թէհէմին գըլմագ իլին, էն
սէրպէսթ թէքիլիլէր, վէ զայէթ աղըր
քէֆալիլէր մէյտանա գօնտու :

«Պունլարըն քեաֆիֆէսի տալի, իս-
թիհգար իլէ (արհամարհանօք) ըէտտ
իտիլիլէր (Բարա թարաֆընտան) :

«Սօեուղուլար իլէ տալ ուզլաշմա-
մալը . իլթէ վաթիլգան սէրայընտան
վէրիլէն ճէվալ, տայիմա պու օլմուշ
տուր :

«Զաթը ֆազըլանէլէրինին, քէնտի
քէնտույի պիր մահպուս իւնիտէրէթ
նագա օլունմազ (անընդարարիլ) իլ
գալմապ տէրունիտէն սըզընմագլըղը,
հէր չէյէ միւրաճճաճ թուլմագտա
տըր :

«Միւշարիլէյ, հազրէթլէրի, պիրն
քիթապընէն էմր իթտիլի քիլիսէ գիլ-
նէթլէրինին իծրա իթմէթլիքտէն տա-
լի կէրի տուրմագտա տըր . Բարա
հազրէթլէրի, լալիլիլէն տիւնեալը,
քէնտի թէպէրիլիքտէն (օրհ-
նութիւն) մահպուս գըլրպ, մէզքիւր
թէպէրիլիքտէն, անճագ քէնտի
հուզըրունա գապուլ օլունան պիր
գաշ նէֆէթ միլթէնտիպլէրէ (կրօնա-
մօլ) սագլամըշ տըր :

«Տօգուղունմու Պիսուն, իրիսթիան-
լըգ ֆազլիլէթլէրինտէն պիրիսի օլան
թէրքի նէֆիս (անճուրաղութիւն)
իծրա իլլէմէթ իսթմէթ, եախօտ տա-
հա սահիհի, քէնտի իւզէրինէ հայ-
րան օլանլար, պըրագմաղար քի,
թէրքի նէֆիս իթմէթ իսթմէթին :

«Միւշարիլէյ, հազրէթլէրի, մու-
գալմէթ (ընդգիծութիւն) եօլունտա,
կէրի տէօնէմէյէճէթ գատար իլէրու
կիլթիլ տիր :

«Պիր ուզլաշմա վէ սուլճ ու սալաճ
իլինին չէրէֆի վէ լիեազաթը, իլէ-
րուտէ, քէնտի խալէֆէրինտէն (յա-
շորդ) պիրիսինէ սագլանմըշ տըր :

ՎԻԻԻԹԻՎՊԵՐԻ

Ֆրանսանըն Բուսիայա գարշը իլա-
նը հարպ իլլէտիլի վագըլլար, վիւր-
թէմպէրկին բալիթալթը օլան ճիթթ-
կարտ չէհիլիտէ ֆրանսըզ մասլահաթ-
կիւզարը պուլունմուշ օլան Մ. տը Սէն-
վալիէ (չիւրհէսիզ պիր Պօնաբարթ
թարաֆիլիլի), պուլունտան միւգատտէմ
պիր միւնասէպէթլէն տէմիշ իտի քի,
մուհարէպէնին պաշլանկընտա, վիւր-
թէմպէրկի Հիւքիւմէթի, Բուսիա իլէ
պիրիլթտէ ֆրանսաեա գարշը չըգմագ-
նիլթիլիտէ պուլունմուշ, ֆագաթ
Պալիլէրա, մէզքիւր Հիւքիւմէթի,
քէնտիսի իլէ պէրապէր մէյտանը մու-
հարէպէյէ պիրիլթիլ տիր տէյի :

Մ. տը Սէն-վալիէ, մէզքիւր պէ-
եանաթը իլէ էօյլէ եուլթուրմագ իս-
թէմիշ տիր քի, ֆրանսա իմբէրաթօր-
ուղու, վիւրթէմպէրկին վէ սայիլիլ-
նին Բուսիա իլէ պիրիլթիլէնէճէթլէրի-
նէ ինանարագ, տէվլէթլի մէզքիւրիլ-
յէ գարշը իլանը հարպ իթմիշ իտի
տէյի :

Պու տէֆա, ճիթիլկարտտան քէ-
շիտէ օլունան վէ ժուրնալ տը Բարի
նամ զազէթտա տէրճ իտիլէն պիր
թէլէկրաֆ, օլ պապտէ զայէթ տիգ-
գաթա շաեան խապէրլէր վիրմիշ տիր
իլթէ մէզքիւր թէլէկրաֆըն սուրէ-
թի :

«Մուհարէպէնին պաշլանկընտա,
վիւրթէմպէրկի Հիւքիւմէթիլինին խարի-
ճիլէ նազըրը պուլունան Մ. տը վարըն-
պիւհիլէ, Սուապիան Մէրքիւրի նամ
զազէթտա, քէնտի գապիլիլթօսու-
նուն ֆրանսաեա գարշը մուհարէպէ
իթմէթլիլէ ասլա թէլէկրաֆըն կէօս-
թէրմիշ օլմատըլընը, վէ Պալիլէրա մա-
րիլիլթիլ իլէ մուհարէպէեա տալիլ օլ-
մուշ պուլունմատըլընը պէեան իլլէ-
միշ տիր :

«Միւշարիլէյ վիւքէլա թաւտիգ
իլլէմէթտէ տիր քի, մուհարէպէ գու-
հուր իթտիլիլտէ, վիւրթէմպէրկին
տալիլ, ֆրանսաեա գարշը օլարագ
մուհարէպէեա տալիլ օլմագընը, օլ
վագըլթ ֆրանսա սէֆիլի պուլունմուշ
օլան Մ. տը Սէն վալիլէեա յուլիս Ալտէ
պէեան իլլէմիշ տիր, քէզալիլ միւնա-
իլլէյ Վիւքէլա չունու տալիլ սէօյլէ-
մէթտէ տիր քի, միւմարիլլէյ սապըգ
ֆրանսա սէֆիլի, քէնտի պէեանաթը
իւզէրինէ իսրար իտիլ տուրտուգտա
օլ պապտէ վուգու պուլունմուշ օլան մու-

խապէրաթըն տալընը նէյր իտէճէթ
տիր :

Բուսիաեա գարշը իլանը հարպ օ-
լունտուղու սըրատա, Նաբօլէնուն
հիւքիւմէթի ֆրանսաեա էօյլէ գանտըր-
մըշ իտի քի, ճէնուպի Ալմանեա հիւ-
քիւմէթլէրի պիթարաֆ տուրմագլար
իտի տէյի, սօնրատան վագը օլան հալ-
լէր, միւզքիւր օեուլուն նէ տէրէճէթ
իթիպարա շաեան պիր չէյ օլմասընը
զահիլէ չըգարտըլար :

Մ. տը վարնպիւհիլէրին մէզքիւր պէ-
եանաթը թաւտիգ օլունտուգտա, մախ-
սուսէն շու աղըրըզա տալիլ մալիլ
պուլունմուշ օլմագտա տըր քի, ֆրան-
սա Հիւքիւմէթի պիրմուհարէպէ վու-
գուլիտէ, ճէնուպի Ալմանեա հիւքիւ-
մէթլէրինին նէ թարիգ թուլթաճագ-
լարընը բէթ ալէա պիրիլ իլէն, պիլէ
պիլէ, ֆրանսա էհալիլիլիլ, եանլըշ պիր
զիւլիլէ կէօթիւրմիւշ տիր :

Իպէրթէ նամ ֆրանսըզա զազէ-
թտա օգուլունտուղուն կէօրէ, չիմոթի
վէրալլտա մահպուս պուլունան էճ-
նէպի Գոմիւնիսթլէրին մըգտարը, ա-
թիտէթի սուրէթտէ տիր :

229	նէֆէթ Լէհիլ,
131	» իթալեալը,
73	» Բուսիալը,
42	» Ալմանեալը,
27	» Չիլիլլէրլի,
11	» իսրանեալը,
7	» ինկիլիլ,
3	» Բօրթուկալլը,
1	» Շուէտլի :

Պունլարըն հէման քեաֆիֆէսի տա-
լիլ, աղըր ճիւնհալար թահթընտա
պուլունմագտա տըլլար. խաֆիֆ ճիւն-
հալարը պուլունմուշ օլան էճնէպի Գո-
միւնիսթլէր, գալմէն սէրպէսթ սալը
վէրիլիլլէր տիր :

— Բուսիա իմբէրաթօրու հազրէթ-
լէրի, Սեպտեմբըր 20 տէ, Թիֆլիզ չէհ-
րինէ վասըլ օլմուշ տուր :

Վէլիլի աճտ Բրէնս, վէ Կրան Տիւք
վլատիմիլ տալիլ, իմբէրաթօր հազ-
րէթլէրինին պէրապէրինտէ պուլուն-
մուշար տըր :

Իմբէրաթօր հազրէթլէրի, էլլիլ գը-
թա քիւլիւք միլլէթլէրին պիւլիլթիլ
թարաֆընտան, պիւլիլթիլ չէրէֆիլլէր
գապուլ օլունմուշ տուր :

— Բարիստէ, Լէթիւն տ'Միւնօր նամ
Հիւքիւմէթ տայիլիլթիլին թէքարէն
եալտըրըլմասը, պիւլիլթիլ զայիլթլէ ի-
լէրու վարտըրըլմագտա օլուպ, պազը
գըլթալարը, Հոկտեմբըր պընտա,
քեալիլէն իսթալիլթիլ օլմագտ, վէ
իլլէրէ տալիլ թէքարէն միւպաշէրթ
իսթլէճէթ իմիշ :

— Թան նամ Բարիս զազէթտա,
ֆրանսաեա տալիլ, իլմու թէրպիլլէ-
նին մէճպուրի գըլընմասընը թալապ
իլլէմէթտէ տիր :

Մէզքիւր զազէթա, օլ պապտէ
զալմէն Ալմանեաեա մէվմուտ պուլու-
նան գանուլարըն գապուլ իտիլթիլթիլ
նասիհաթ իլլէտիլթտէն սօնրա, աթի-
տէթի սուրէթտէ իլալլէ իթմիշ տիր :

«Շէհրիլէրին հէր գըսմը, ֆըրգա
տուլլուլարըն պէրթարաֆ իտէրէթ,
իլմու թէրպիլլէրին եալըլմասընը էն
զիլտալ իգլիլիլթիլ թանգլիլթիլ սըրա-
սընա կէլիլթիլլէր, վէ անըն իլին,
քէնտի էլլէրինտէն հէր նէ տէրէճէթ
զայիլթիլ կէլիլ իսէ, անլէրի իծրա իթ-
մէզլէրտէ, մէմարիլին թէքարէն թան-
գիլի մատտէսի, վահիլ պիր իւմիտտէն
պաշգա պիր չէյ օլմագտ :

— Բուսիա տէվլէթի Մալիլէ նա-
զըրընը ըէսիլ րաբօրթօսուրտա կէօ-
րիլթիլիլինէ կէօրէ, 1870 սէնէսինտէ,

Բուսիա տէվլէթի, քէնտի Միլլէթ ճէ
պօրճուա, 15 միլեօն գարպօն թէպիլմ
վիրմիշ տիր :

— Թիլիլթիլէ նամ իթալիա զազէ-
թտա, Բարաեա պաղլանմագ իրատ
իլին, իթալիա Հիւքիւմէթլինին, սա-
լիլ Հիւքիւմէթլէր իլէ մուխապէրա-
թա կիրիլիլթիլ օլմասը հալաթիլիլիլ եա-
լանա չըգարմըշ տըր :

Մէզքիւր իրատ մատտէսի, զալմէն
իթալիա բարլամէնթօսուրտա գարար-
կիլ օլուպ պիլթիլ պիր մատտէ տիր,
տէր մէզքիւր զազէթա :

— ֆրանսանըն Լիւն չէհիլիտէ, Շէ-
հրէմանէթի գօնագը մալիլլէրին-
տէ, պիւլիլթիլ պիր սանտըգ տօլուսու
ֆիլիլթիլ պուլունմուշ տուր :

Ասքէրիլտէ օլան մէմուրլար, քի-
մին մարիլիլթիլ իլէ մէզքիւր սանտը-
ղըն օրատա սագլանմըլը օլմասընը
պուլմագ իլին պիր թէֆիլթիլ ալմըլար
տըր :

— Թիլիլթիլ նամ Բարիս զազէթտա-
նըն պաշ միլէլլիլիլ Մ. Կրիւզի, 1852
սէնէսինտէ, Պարօն Հօմանըն վէ Մ.
Տըվիլիլին տալիլ պուլունմուշ օլտուգ-
լարը պիր միլթիլթիլ գօմիլիլ թա-
րաֆընտան սիւրկիլիլ իտիլմիշ օլմասը
իլին, չիմոթի մէրգուլման գալթարտան,
500.000 ֆրանք զարար զիեան տալա
իթմէթտէ տիր :

— ֆրանսանըն Հարպիլէ նագըրը,
պուլունտան պէօլլէ, ֆրանսըզ օրտուլա-
րընտա տաքիլիլ ժիմիսթիլ էօյլէթ-
տիրիլթիլինէ էմր իլլէմիշ տիր :

— Ասի, ժուրտ, Պիլիլթիլ, Բէճէր,
Բասկալ Կրուսէ, վէ սիւրիլիլինէ հիւքմ
օլունան սայիլ քեաֆիֆէյի Գոմիւն վէ
Մէրքէզ Գոմիլթէ աղալարը տալիլ,
Սարսիլիլտան ֆօր Պօեար նամ գա-
լէաեա նագլ իտիլմիշ տիր :

Մէրգուլմանը, գալթիլէ նէրէյէ
կէօնտէրիլլէճէթլէրինէ գարար վիրլէ-
նէ տէկիլին, տէրհալ կէմիլլէ գօնմագ
իւզլիլ, մէզքիւր տէնիլ գըքըսը գա-
լէաեա թէվթըֆ գըլընմալարընա գա-
րար վիրիլմիշ տիր :

— Վէրալլտաթի տիլմանը հարպ թա-
րաֆընտան գալթիլ հիւքմ իտիլմիշ օ-
լան Սուէթլին, Բէթիլիլ վէ Բարալիլին
նաման իւլ նէֆէթ գարըլար, քէնտի-
լէրէ գարշը վիրիլլէն հիւքմին թէպ-
տիլիլ իլին արզուհալ վիրմիշ տիր իսէ տէ,
արզուհալարը գապուլ օլունմամըշ
տըր :

— Բրէնս Պիլմագը Պէրլինտէ պիր
վիւքէլա մէճիլիլինէ րիւտէթ իթտիլթ-
աէն սօնրա, Լօէպպուրկտա պուլու-
նան միւքլէրինէ կիլթմէթ իւզլէ, Համ-
պուրկ տէմիլ եօլու իլէ չէհիլ մէզ-
պուլտան եօլա չըգմըշ տըր :

Միւմարիլլէյ ճէնապլէրի հոկտեմբըր
15ինէ գատար մահէլլիլ մէզպուրտա
գալմագ իմիշ :

— Մատրիտտէն սեպտեմբըր 25 թա-
րիլլէ պիլիլթիլիլինէ կէօրէ, իսրան-
եանըն ճիւմհուրիլթիլ թալապիլիլլէրի,
չիմոթիլիլ հալաթ մէմարիլիլ մէզպուրէ-
տէ ճիւմհուրիլիլիլ իհտաա իթմէթլիլթ
իլթիլմալիլիլտէն գալթիլ իւմիտ տէրէթ,
իլլէրուտէ միւսայիլտ պիր վագըլթա
պէլլէմէեա գալար վիրմիշ տիր :

— Սէօյլլէնտիլլինէ կէօրէ, իթալեա
Գըրալը հազրէթլէրին նասիհաթ իլէ
օլարտա, իսրանեա վէ Բօրթուկալլ Գը-
րալարը եազըն վագըլթտա, պիրպիր-
լէրի իլէ կէօրիլլէճէթլէր տիր :

ՍՄԷՊ ՂԱԶԷԹԱ
ԳԱՐԱՊԵՏ Ե. ՓԱՆՈՍԵԱՆ

Գալթաթա Բէնճէլ մալիլ բագարընտա
Նօ. 29 իսի խանթընտա :